

INFORME SOBRE EL DOBLATGE A LA COMUNITAT VALENCIANA

Associació Professional de Traductors i Adaptadors
Associació Valenciana d'Estudis de Doblatge i Sonorització
Col·lectiu de Tècnics de Doblatge
Col·lectiu de Professionals del Doblatge

València, febrer de 2010

L'Associació Valenciana d'Estudis de Doblatge i Sonorització (AVEDIS), el Col·lectiu de Professionals del Doblatge (CPD), l'Associació Professional de Traductors i Ajustadors (APTAA) i el Col·lectiu de Tècnics de Doblatge, pretenen amb este informe constatar la realitat d'un sector que aglutina pràcticament la totalitat de les empreses i dels professionals. Com a poc són **més de 400 persones** només a la Comunitat Valenciana. Si afegim els servicis auxiliars (canvis de format, subtitulat, equipaments tècnics, etc.), serien encara més llocs de treball els generats pel sector del doblatge a la Comunitat Valenciana.

Totes estes associacions van nàixer davant la necessitat d'agrupar-se per a coordinar accions front als diferents interessos comuns. I encara que, lògicament, cadascuna defensa la seua parcel·la, a hores d'ara i davant la problemàtica comuna, han decidit anar tots plegats per tal d'intentar salvaguardar este sector que, de no fer res, acabarà desapareixent.

En l'actualitat, existeixen 14 estudis a la Comunitat Valenciana. I pràcticament tots depenen en més d'un 90% de TVV. En conseqüència els 400 professionals que treballen amb estos i que subscriuen este document **depenen econòmicament de Televisió Valenciana**.

Conscients de la importància del sector audiovisual, totes les associacions abans esmentades són fundadores de la FEVA (Federació Valenciana de l'Audiovisual) i amb posterioritat, AVEDIS va ser una de les promotores d'EAVF (Empreses Audiovisuales Valencianes Federades), federació únicament integrada per associacions empresarials.

Una vegada repassada la història de les nostres diverses associacions, intentarem reflectir la situació econòmica i laboral en la qual ens trobem immersos en estos moments, després de conèixer les intencions de TVV pel que al pressupost destinat a doblatge es refereix.

Des de la creació de TVV i fins l'any 1998, **el pressupost de doblatge ha sigut inestable, arribant fins a 7.200.000 €** Va ser aquell any quan es va formalitzar el primer Protocol d'Actuacions de la Generalitat Valenciana per al Foment del Sector Audiovisual Valencià i el pressupost per a doblatge s'estimà en 5.000.000 € (**1,6% del pressupost total**), per la qual cosa es va reduir de forma considerable el pressupost que fins llavors es destinava a esta partida. El passat exercici, este pressupost es va tornar a re-

duir, esta vegada a 4.100.000 € i per a este exercici 2010 se'ns ha anunciat una nova reducció d'aproximadament un 65 %, amb la qual cosa, **queda un pressupost de 1.500.000 €**, sense oblidar que som 400 persones i les seues respectives famílies les que ens abastim d'este pressupost.

Des de l'inici de TVV, el criteri de repartiment de treball es basava en la capacitat productiva i de resposta de cadascun dels estudis, tenint en compte a més la qualitat artística. A partir de l'any 2004, TVV va anunciar la seua intenció d'homologar els estudis per a repartir el treball basant-se en el resultat d'esta homologació. Com a conseqüència d'estes homologacions, les empreses de doblatge van modernitzar al màxim les seues instal·lacions, invertint en últimes tecnologies i adaptant aquelles a fi de millorar la qualitat tècnica segons requeria el moment. Actualment, la majoria d'elles segueixen endeutades com a conseqüència d'estes millores, cosa que minva considerablement la seua capacitat de circulant.

La nova tecnologia dels estudis, va permetre que les jornades de treball, fins aquell moment de sis hores i mitja, es reduïren. Per la qual cosa, la majoria dels actors de doblatge van prendre la decisió d'integrar-se en el règim d'autònoms per no estar subjectes a horaris ni a jornada laboral la qual cosa els proporciona molta més capacitat de treball. Una circumstància que, amb la perspectiva actual, **els impedirà acollir-se a la prestació de desocupació**, situació que també afectaria als traductors i els adaptadors.

És curiós que, quan s'aconsegueix que tant els estudis com els professionals tinguen una capacitat productiva molt més elevada, es reduïska la demanda de doblatge de forma desmesurada i sobtada.

Un dels punts exigits en les bases d'estes homologacions ha sigut l'oferta econòmica, requerint un ràpel per volum de facturació sense tindre en compte que, en els últims exercicis, el termini de cobrament s'ha allargat fins arribar a **més de 300 dies** en línies generals, encara que contractualment el termini continua sent de 90 dies, Del passat exercici, a data de hui, han sigut abonades per part de TVV algunes de les factures emeses al gener i febrer. Açò repercuteix directament en la resta de col·lectius que, tot i que són **persones físiques**, han de suportar la repercussió del retard en els pagaments per part de la TVV, passant dels 60 dies en que habitualment cobraven **als 150 o inclús 200 dies**, situació lamentable quan parlem de famílies que depenen íntegrament d'estos ingressos.

Les empreses pioneres de la Comunitat Valenciana, conscients de la realitat de l'entorn, van apostar des de 1986 per la creació d'una professió que fins al moment no existia. Van ser uns pocs estudis els que van formar actors-dobladors, traductors, adaptadors i per descomptat, tècnics de doblatge, amb vista de l'arribada de TVV. Van considerar que havien d'invertir en formació com a una inversió de futur, pensant en la nostra televisió que en eixos moments s'estava gestant i que, gràcies a esta iniciativa, en el seu

naixement ja comptaria amb uns professionals disposats a donar el millor d'ells mateixos per a realitzar uns doblatges tan professionals com en la resta de l'Estat. Van ser estos professionals, molts dels quals tenien treballs estables, els que van apostar per un treball diferent de futur, deixant aquells treballs que tenien amb l'esperança que el seu esforç seria útil en la tasca de la **normalització lingüística**.

Cal reflexionar una mica i pensar que un doblador, tècnic, traductor i adaptador, no es fa de la nit al dia. Es necessita una mitjana de sis mesos per a començar a doblar i com a poc, dos o tres anys per a poder parlar de professionals, als quals poder confiar qualsevol treball. Fins i tot la universitat va crear **una llicenciatura (traducció i interpretació)** adaptant una de les seues branques a l'audiovisual en general i al doblatge en particular, portats per les necessitats que en aquell moment naixien, amb la creació de TVV. Llicenciatura que com hem dit abans, amb la perspectiva actual, deixarà de tindre cabuda en un sector que, fins ara, recollia un bon nombre de llicenciats i els preparava per a fer adaptacions de doblatge. Un cas paregut passaria amb els **tècnics**. En l'actualitat existeixen **tres centres de formació professional** que imparteixen l'especialitat. Quin futur els espera a estos titulats?

Seria una llàstima que després de **més de vint anys formant persones** i ampliant una plantilla estable de fins d'uns 400 professionals, entre empreses de doblatge, actors, traductors, adaptadors, tècnics de doblatge, etc., ho perdérem tot per falta de treball. Els professionals que puguen emigraran a Madrid o Barcelona, fet que ja comença a ocórrer, però la majoria es vorà obligada a canviar d'activitat o engreixar les llistes de l'atur, **perquè un any sense treball i sense perspectives futures no hi ha qui ho suporte**.

Al llarg d'estos anys, se'ns ha indicat des de TVV que hem d'ampliar el banc de veus per a no repetir massa els nostres càstings, però no es té en compte el volum ínfim de doblatge. Hem de pensar que el doblatge a València estava pensat per a fer-se en valencià, i en Canal 9 podem trobar de tot menys doblatge en valencià. **El poc doblatge que s'ha fet queda relegat a Punt 2**. Si no prenem mesures urgents, malauradament, tots desapareixerem.

Per tal d'evitar esta realitat que en breu podem tindre damunt, cal optar per **solucions imaginatives i conseqüents**, sense oblidar el greu moment econòmic que travessem. Per això proposem:

- Ara que la tecnologia ens permet incloure en un mateix suport diversos idiomes, **per què no afegir la versió en valencià** d'una pel·lícula de dibuixos animats, ja que és el públic infantil el més receptiu i el més acostumat a una programació en la nostra llengua? Les despeses del doblatge, el cost total, no representaria molt: **seria suficient amb unes 10 o 15 pel·lícules a l'any** i, a més, ho assumirien les diverses institucions i organismes pertinents (Generalitat, Universitat, Acadèmia

Valenciana de la Llengua., TVV, IVAC...) en col·laboració amb les diferents distribuïdores de cinema, DVD, i altres formats i suports.

- Amb l'aparició dels nous canals de TDT, seria convenient que estes televisions emeteren el percentatge de programació en valencià a què els obliga la llei. De tota manera, com que la tecnologia ho permet, **s'hauria de donar sempre la versió valenciana com a opció.**
- L'anomenada normalització, és a dir, que a la gent li resulte *normal escoltar parlar en valencià* a Tony Curtis, Glen Close o als personatges de l'última producció de Disney, passa per una programació estable, **que contribueix a fidelitzar una audiència**, cosa que s'aconseguiria també prioritant les versions en valencià d'un producte i sense relegar-les a un únic canal, Punt 2, i per descomptat, **en *prime time***, no en horaris per a insomnes. Perquè hem de tindre clar que l'espectador típic de Canal 9 és valencianoparlant. **Són les hores de programació en valencià les què fan pujar els audímetres.**
- Els cicles de cinema en valencià promoguts per les universitats valencianes, i que normalment ho han d'importar de Catalunya, hui dia que totes les sales de cinema poden emetre en digital, **seria molt convenient que pogueren passar versions fetes a la nostra comunitat** amb un cost mínim ja que el cost més elevat és el de la còpia en 35 mm, i a hores d'ara no és imprescindible. A qui no li agradaria vore una pel·lícula tan taquillera com Avatar en la seua llengua? **Si comencem, crearem hàbit.**
- **La publicitat institucional** i la d'organismes públics i semipúblics, feta amb veus més o menys mediàtiques i conegudes pel gran públic, no estan locutades en un bon valencià en la majoria dels casos. Si els valencians comencem a fer la publicitat, **acabarem tenint veus mediàtiques.**
- A Espanya, el 9 % de la població té alguna classe de **discapacitat** que li impedeix accedir als continguts televisius d'una manera normal. Per eixe motiu, els diferents governs estatals han aprovat diverses lleis que pretenen corregir esta situació. (*Llei 51/2003, del 2 de desembre i Llei 10/2005, del 14 de juny*, disposició addicional segona). **El sector del doblatge disposa de l'experiència**, el capital humà i les ferramentes necessàries per a crear continguts audiovisuals que solucionen estes anomalies i puguen cobrir les necessitats bàsiques d'uns telespectadors que, fins ara, no han sigut atesos per la televisió convencional. Pensem que la nostra televisió ha de situar-se a l'avantguarda en este camp i dedicar més recursos per a la innovació. D'esta forma es convertiria en referència i marcaria el ritme a seguir dins del panorama televisiu espanyol

Estes mesures, unides a d'altres, que estem segurs que des d'eixe organisme ja han estat considerades, aconseguiran que tot el sector sobrevisca.

És imprescindible un esforç per part de l'Administració en general, i de TVV en particular, per a evitar este fet. **Seríem la primera autonomia on desapareix tot un sector**, que com en la resta de l'Estat, naix i creix emparat per la seua llengua amb la finestra que representa la televisió. No hem d'oblidar que la **Marca de la Casa**, el signe identificatiu, la diferència entre esta, la nostra cultura, i les altres és la llengua i **no hi ha res més identificatiu que la televisió dels valencians emeta en la llengua pròpia dels valencians**.

Si, com va dir el Director General de RTVV. **José López Jaraba**, en l'última edició dels Premis Berlanga, pretén dinamitzar el sector audiovisual i **valencianitzar la graella de programació**, tenint en compte que estem en temps difícils, una de les formes més directes, senzilles i econòmiques d'aconseguir este objectiu és augmentar la quota de doblatge.

TVV és l'única televisió que emet en la nostra llengua i és el model per als mitjans de comunicació dels valencians. **TVV és un ens que pot unificar els criteris lingüístics d'una manera coherent**. I eixe és un dels objectius fundacionals de la televisió pública valenciana: **promoure la llengua i la cultura de la nostra terra**, fent que tots ens sentim orgullosos de ser valencians.

Hem intentat reflectir en este informe la realitat del nostre sector i procurem amb això **sensibilitzar** l'Administració Pública perquè faça el possible per evitar, mitjançant unes mesures extraordinàries, **la desaparició total del doblatge**, part important dins del sector audiovisual i peça imprescindible en la normalització de la llengua.

Davant de les circumstàncies que exposem en este informe i encara que entenem la difícil situació econòmica, sol·licitem que estúdieu amb deteniment la realitat tan delicada del nostre sector i que reconsiderem que una partida tan menuda del pressupost general de RTVV pot mantindre viu un sector que referma els senyals d'identitat cultural d'esta Comunitat.

València, febrer de 2010